

Лук'яненко О.В. «Комсомольськ-на-Дніпрі: коротка історія фестивального руху» / Олександр Вікторович Лук'яненко // Перші Череванівські читання: збірник матеріалів регіональної науково-практичної конференції. Полтава: ІОЦ ПДПУ, 2007. – С. 78-85

Лук'яненко О. В.

КОМСОМОЛЬСЬК-НА-ДНІПРІ: КОРОТКА ІСТОРІЯ ФЕСТИВАЛЬНОГО РУХУ

Місто Комсомольськ Полтавської області, не зважаючи на свій молодий за історичними мірками вік, робить досить вагомі внески у розвиток не лише регіону, але й держави в цілому. Сфера інноваційних починань комсомольчан стосується не лише реформування системи охорони здоров'я (перше в Україні експериментальне введення амбулаторної медичної системи сімейних лікарів поряд з міськими лікарнею та поліклінікою), не лише реформи місцевого самоврядування (першими на Полтавщині з адміністративно-територіальних утворень почали робити кроки у напрямку втілення в життя адміністративно-територіальної реформи по укрупненню мікрорегіонів), молодіжної політики (діяльність Молодіжного Депутатського Клубу нарівні з радо депутатів тощо). До надбань міста, які, безперечно, вже записані у книгу людської пам'яті, слід віднести проведення у місті Міжнародного фольклорного фестивалю "Калинове літо на Дніпрі". У 2006 році він проводився всьоме.

Традиція проведення міжнародних фольклорних фестивалів була започаткована 37 років у Франції Міжнародною Радою Організації Фестивалів Фольклору і Традиційних Мистецтв. На 2006 рік естафету фольклорного руху підхопили понад 100 країн світу, які, так чи інакше, брали участь у більше ніж 250 фольклорних фестивалях.

Перший фольклорний фестиваль України відбувся 1995 року у Луцьку, як дружня відповідь на проведення Польщею міжнародного фольклорного фестивалю "Поліське літо з фольклором" [1, С. 117].

За словами заслуженого працівника культури України Леоніда Котовського, заявка на проведення першого фольклорного фестивалю у місті Комсомольську, що діяв би на рівні з луцькими "Древлянськими джерелами" чи "Поліським літом з фольклором" була подана директорам фестивалю 1999 року. [6].

Важко сказати, що зіграло вирішальну роль у наданні згоди директорами: чи дипломатичний хист пана Котовського, чи блискучі виступи зразкових колективів з Комсомольська "Веселка" та "Барви", чи бажання поширити фестивальний рух на нові території.

Але результатом стало проведення Першого міжнародного фольклорного фестивалю "Калинове літо на Дніпрі" з 20 по 30 липня 2000 року.

Серед організаторів фестивалю слід назвати Палац культури і творчості, Кошову Раду Дніпровського Коша Українського козацького товариства, дирекція Міжнародного фольклорного фестивалю "Поліське літо з фольклором", виконавчий комітет Комсомольської міської ради, правління ВАТ "Полтавський Гірничо-збагачувальний комбінат", управління культури і туризму Полтавської обласної державної адміністрації, Міністерство культури і спорту (нині культури і туризму).

Зазначимо, що фестиваль сам по собі не є конкурсом, де колективи змагаються один з одним за першість. Учасники фестивалю представляють автентичний, оброблений чи стилізований фольклор свого рідного краю.

За традицією, фестиваль розпочинається святковим богослужінням у Свято-Миколаївському соборі. Не дивлячись на різницю у віросповіданні, всі учасники фестивалю толерантно вистоюють службу, отримуючи благословення з вуст отця Георгія. Цікавим моментом фестивалю є те, що по завершенню літургії колективи, які прибули на фестиваль, виконують духовну пісню, мелодію або танок перед вівтарем собору.

Закінчується офіційна частина у соборі, і велика святкова колона рухається звичним, за сім років, маршрутом: покладання квітів до Козацької могили під лунаючі козацькі пісні; відвідування Вічного Вогню і вшанування пам'яті загиблих при форсуванні Дніпра 1943 року. Потім – святкова хода вулицями міста, з обов'язковим представленням своєї творчості на розсуд жителів на розі деяких вулиць міста.

Зазвичай фестиваль триває упродовж п'яти днів, під час яких для мешканців міста влаштовуються концерти під відкритим небом у міському парку відпочинку, дитячому оздоровчому таборі "Горизонт", по виробничих цехах Полтавського Гірничо-збагачувального комбінату, на Театральній площі та в залах Палацу культури тощо [карти-схеми з джерел №№ 2, 3, 4, 5].

Першим директором фестивалю був заслужений працівник культури України, директор Палацу культури і творчості ВАТ "ПГОК", Леонід Іванович Котовський. Першого ж року до міста прибули 420 учасників різних національностей, що представляли культури Європи, Азії, Америки. Двадцять творчих фольклорних колективів відкрили фестивальний рух міста Комсомольська: народний ансамбль білоруської пісні "Медуніца", молодіжний хореографічний ансамбль "Сінатле" з Тбілісі, художній ансамбль "Жи Їн" з Китаю, польський ансамбль пісні і танцю "Молодий Торунь", дитячий ансамбль танцю "Волиняночка" з Луцька, фольклорний ансамбль "Велике задоволення" з Фінляндії, народний ансамбль пісні і танцю "Славутич" з Кременчука, ансамбль танцю "Полювання на дикого гуся" зі Сполучених Штатів Америки, криворізький зразковий ансамбль народного танцю "Самоцвіт" та зразковий фольклорний ансамбль "Веселка" з народним оркестром "Барви" з Комсомольська [1, С. 119]. Із об'єктивних причин не змогли з'явитися колективи з Росії, Бразилії, Греції та Хорватії.

Проведення першого фольклорного фестивалю в Комсомольську заклало основу для розвитку фестивалів регіону.

Другий міжнародний фольклорний фестиваль "Калинове літо на Дніпрі" тривав з 9 по 15 липня 2001 року. Сім Європейських країн - Білорусь, Молдова (ансамбль народного танцю і пісні "Пояниця"), Польща, Росія (фольклорний ансамбль "Пересек"), Туреччина, Югославія (творче об'єднання "Срем"), Україна (пісенно-танцювальний ансамбль "Полтава") - презентували культуру своїх регіонів гостям міста. Саме цього року було започатковано виїзні концерти учасників фестивалів поза межі офіційного місця проведення фестивалю – міста Комсомольськ, зокрема здійснено виїзд до дитячого оздоровчого табору "Горизонт" та до старовинного козацького селища Келеберда.

Третій Міжнародний фольклорний фестиваль розпочався 16 липня 2002 року. Громадяни України, Італії, Ізраїлю, Росії та Польщі причаровували своєю творчістю мешканців та гостей міста. Тогорічною інновацією було виведення концертних поїздок учасників фестивалю за межі Комсомольського регіону. Так фольклорними танками, мелодіями й піснями учасники фестивального руху радували жителів Кременчука і Полтави.

Четвертий фольклорний фестиваль, що проходив у Комсомольську 15.07 - 19.07.2003 року, зібрав 288 учасників з восьми країн світу: Індії, Іспанії, Німеччини, Хорватії, Сербії, Росії, Білорусі та України. Нововведення року: започаткування традиції проведення ярмарків народно-ужиткового мистецтва на території міського парку відпочинку [2].

У 2005 році Міжнародний фольклорний фестиваль "Калинове літо на Дніпрі" святкував свій перший ювілей – перше п'ятиріччя. Фестиваль стартував 13 липня і тривав до 18 липня 2004 року. Новим директором фестивалю стала Ірина Іванівна Зеленська, завідувача відділом культури і туризму міста. В Комсомольську зустрілися 215 учасників восьми країн світу. Алжир представляв фольклорний колектив "Сабль Д'Ор". США – танцювальний колектив "Танцюристи із Скелястих гір", з Пенджабу, хоч і з затримкою у декілька днів, приїхав фольклорний колектив, створений при Раді культурного розвитку штату Пенджаб. Сусідську Польщу репрезентував фольклорний ансамбль "Долина Дунайська". Культурою південних слов'ян зачарувало артистичне товариство "Молодість" з Сербії. Екзотики додали колективи з Таїланду (Накхон Ратхасіма Раджабхат) та турецький колектив "Бефад". Рідну українську культуру іноземцям гідно представив ансамбль пісні і танцю "Джерело" Гадяцького училища культури.

П'ятий міжнародний фольклорний фестиваль також не обійшовся без нововведень. Цього разу Комсомольський культурно-масовий інтернаціональний захід став першопочатком офіційного руху фольклорних фестивалів Комсомольськ - Київ - Луцьк.

Шостий рік проведення фестивалю був не менш яскравим. Комсомольськ перейняв естафету фестивального руху у міста Луцька, одразу ж по завершенню святкувань Дня Незалежності України. Шостий міжнародний фольклорний фестиваль "Калинове літо на Дніпрі" зробив друзями представників Мексики (балетна група "Санта-Аніта"), Вірменії, Білорусі (фольклорний колектив "Медуніца" з міста Жодіно), Кореї та України. На превеликий жаль, колектив з екзотичної африканської країни Чад не прибув до міста. Як виявилось пізніше, це була звичайна спроба нелегальної еміграції з неблагонадійної країни до Європи. Але атмосфери фестивалю це не зруйнувало. Знову запальні колективи радували своєю натхненною творчістю мешканців Кременчука та районів міст. Комсомольські підприємці-власники приватних ресторанів та кафе з радістю влаштували виїзні концерти колективів у себе в закладах (нічний бар «Медуза» присвятив цілий програмний вечір колективу з Мексики, цьому ж колективу було виділено відкриту площадку біля кафе «Слада», так що всі охочі могли подивитись виступ балетної трупи вже через день після офіційного закриття фестивалю у Комсомольська). Крім того гостям наддніпрянського міста випала можливість розпочати першими круїзи по Дніпру на новопридбаному "ПГОК"ом теплоході "Лапоть". Організатори заходу пообіцяли продовжити започатковану традицію.

І, з рештою, останній сьогорічний, Сьомий міжнародний фольклорний фестиваль стартував 13 серпня 2006 року. У п'ятиденному заході виявили бажання взяти участь дев'ять країн.

Польський регіональний колектив «Навойовичі», Фольклорний танцювальний ансамбль «Бессарабський сувенір» з Білгород-Дністровська, група «Вечорка» з республіки Карелія (Російська Федерація), Фольклорна група «Ас Салінейрас Делавос» з Португалії та група «Матіца» з Російської Федерації (Калінінград). На превеликий жаль не змогли потрапити на фестиваль колективи в Непалу, Домініканської республіки, Палестини. Після важких і довгих переговорів з українською митницею за участі Міністерства культури і туризму було допущено до участі колектив з республіки Того (Центральна Африка). Ситуація, що розгорілася навколо цього фольклорного колективу потребує окремої статті, присвяченій історії фестивального руху Комсомольська.

Але так чи інакше, фестиваль відбувся. Яскраві колективи презентували свої країни на виїзному концерті під час Сорочинського ярмарку, у таборі «Горизонт» тощо.

Як бачимо, фестивальный рух, започаткований майже два десятиліття тому назад, знайшов відгук у серцях українців. Під час офіційної церемонії нагородження «Людина року - 2006» фестиваль був представлений у номінації «Подія року-2006». Голоси громадян віддали йому друге рейтингове місце, віддавши перевагу лише виборам-2006 до Рад усіх рівнів. [7]

Полтавщина повинна пишатися, що на її теренах діє один з найстарших міжнародних фольклорних фестивалів під егідою СЮОФ (Міжнародної Ради організації фестивалів фольклорних і традиційних мистецтв). Це створює позитивний імідж країни в усьому світі, бо натхненні творчі серця учасників щорічних фестивалів «Калинове літо на Дніпрі» несуть послання міжнародного фестивального руху «Давайте побудуємо мир в наших умах» [1, С. 117], неодмінно збагачуючи його специфічно українським світобаченням.

Вивчення культурного життя сучасності придніпровського регіону становить одну з ланок, що за допомогою історичного краєзнавства здатне поєднати минуле, майбутнє через теперішнє. Створення коротких (а з часом і розширених) описів культурно-масових заходів Полтавщини, особливо ж міжнародного рівня, при детальній розробці заслуговує на те, що із часом бути включеним до одного з томів «Історії Полтавщини» як приклад творення історії сучасниками.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Свічадо Придніпров'я: Краєзнавчий альманах. Книга друга. – Кременчук: Християнська Зоря, 2006. – 200 с.
2. Четвертий міжнародний фольклорний фестиваль "Калинове літо на Дніпрі". Буклет / уклад. Міський відділ культури. – Комсомольськ: Дизайн-Центр, 2003. – 15 с.
3. П'ятий міжнародний фольклорний фестиваль "Калинове літо на Дніпрі". Буклет / уклад. Міський відділ культури, англ. переклад: Гаврилов К., Горбатюк І., Лук'яненко О. та ін. – Комсомольськ: Дизайн-Центр, 2004. – 17 с.
4. Шостий міжнародний фольклорний фестиваль "Калинове літо на Дніпрі". Буклет / уклад. Міський відділ культури, англ. переклад: Гаврилов К., Лук'яненко О. – Комсомольськ: Дизайн-Центр, 2005. – 17 с.
5. Сьомий міжнародний фольклорний фестиваль "Калинове літо на Дніпрі". Буклет / уклад. Міський відділ культури, англ. переклад: Лук'яненко О. В. – Комсомольськ: Дизайн-Центр, 2006. – 15 с.
6. Ахінян Ю. Ангажемент. Передача міського кабельного телебачення міста Комсомольська ТРК "ГОК" від 9.12.2006 року.
7. Людина року – 2006. Запис офіційної щорічної церемонії нагородження. Передача міського кабельного телебачення міста Комсомольська ТРК "ГОК" від 9.12.2006 року.